

Het heiligenboek

Heiligen aan het woord (9). Gregorius van Nazianze *Tom Zwaenepoel*

Gregorius wordt in 329 nabij Nazianze (in Cappadocië) uit een aristocratenfamilie geboren. Hij bezoekt de beroemdste scholen van zijn tijd. Eerst is hij in Caesarea (Cappadocië), waar hij vriendschap sluit met Basilius de Grote. Dan verblijft hij in Alexandrië en Athene. Hij trekt zich terug in de eenzaamheid en leidt als kluisenaar een streng kloosterleven. In 360 wordt hij gedoopt en twee jaar later tot priester gewijd. Hoewel Gregorius grote verantwoordelijkheden schuwt, vraagt Basilius hem het bisdom Sasima te leiden (371).

Door meerdere moeilijkheden neemt Gregorius dit bisdom nooit in bezit en blijft hij in Nazianze. Het verzet van andere bisschoppen belet hem zijn wil door te zetten. Na de dood van zijn vader (374) volgt hij hem als bisschop van Nazianze op. Hij neemt de leiding van een kleine gemeenschap van Constantinopel over (379) en wordt bisschop van Constantinopel (381). Als zijn vijanden deze keuze aanvechten, neemt Gregorius twee jaar later ontslag. Hij keert verbitterd en ontgoocheld terug naar Nazianze. Jarenlang doorstaat hij een pijnlijke ziekte. Gregorius sterft in 390.

Gregorius geldt als een van de grote theologen van de Kerk en behoort met Athanasius de Grote

van Alexandrië, Basilius de Grote en Johannes Chrysostomus tot de kerkvaders van de Grieks-orthodoxe Kerk. Gregorius schrijft bijna 18.000 verzen. Vandaag zijn 45 van zijn preken, 243 brieven en 407 dogmatische en morele verzen bewaard. In zijn geschriften wil hij zijn wijsheid verwoorden. Voor Gregorius is de 'wijze' iemand anders dan de 'welbespraakte': „De welbespraakte bezorgt wel enig plezier, gaat dan echter weg en verdwijnt gelijktijdig met de lucht die hij in beweging heeft gezet. Dit is zijn hele prestatie. Begerige oren streelt hij met mooie zinnen. De wijze echter dringt in de ziel door. Opent hij zijn mond, dan is hij vol van de geest. Hij groeit boven zichzelf uit. En al weinig woorden brengen overvloedige oogst” (Zestiende toespraak tot de zwijgende vader naar aanleiding van een zware hagelbui).

Met een 'wijs' mens wordt dus niet de wijsneus bedoeld, die meent veel te weten, maar vaak op de oppervlakte blijft. Een wijze persoon wil het chaotische klunwen van menselijke gedachten en gevoelens logisch ordenen. Hij leidt en helpt bij de zoektocht van de mens naar de cultuur van het leven. „Laat eerst de wijsheid met jezelf praten en leer ze dan anderen aan”, zegt Gregorius (*Oratio*

II, 71). Wijsheid is niet gebonden aan een trend, een mode, een ideologie of een persoon. Zij is veelzijdig, tijdloos, oneindig. Wijsheid is allereerst kennis, berustend op inzicht en ervaring. Wijsheid observeert, analyseert en geeft door. Ze legt gedachten en gevoelens in woorden vast en geeft die dan opnieuw door in gesproken of geschreven vorm. Wijsheid wil het menselijke leven mooier, boeiender en waardevoller maken. Juist daarom is wijsheid onontbeerlijk.

In zijn geschriften verwerkt Gregorius niet enkel dogmatische thema's. Hij onderwijst ook in de christelijke naastenliefde en het gebed. Met scherp verstand, uitstekende retoriek en diepe liefde voor God verdedigt hij een groot geloof dat in de eerste plaats steunt op de 'andere'. In plaats van het 'ik', 'mijn eigen ego' staat het 'wij' centraal, zowel in het gezin, de familie, als op het werk. Daarom vraagt Gregorius van Nazianze in *Oratio* (14, 26) aandacht voor de mensen die ons omringen: „Ben je gezond en rijk, verlicht dan de nood van de zieke en noodlijdende mens! Ben je zelf niet gevallen, help dan wie gevallen is en in benarde omstandigheden leeft. Ben je blij, sta dan de troosteloze mens bij. Ben je met goederen gezegend, heb dan medelijden met wie in het ongeluk smacht!”

Een van de mooiste zinnen uit de literatuur van Gregorius is: „Men moet zich vaker aan God herinneren dan men ademt.” (*Oratio* 27,4) God is de Schepper van hemel en aarde. Hij is de oorsprong van al het leven. Elke dag opnieuw moeten we Hem dankbaar zijn voor de tijd die Hij ons schenkt, voor de mooie en intense momenten die we met anderen delen, voor de eerlijke vriendschap en de eeuwige liefde.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

26 augustus, 9 uur, VRT één (*herhaling omstreeks 23.30 uur via Canvas*). Slotaflevering van de zesdelige serie *God in de Lage Landen*. In *God in het feestgedruis* wordt de geschiedenis uitgekamd naar de oorsprong en de beleving van christelijke feesten evenals van de gebruiken die ermee samenhangen. Vervolgens de tweede aflevering van het driedelige *Niet wereldvreemd*, serie die zoals de titel weinig subtiel aangeeft, is gewijd aan gelovigen die met beide voeten in de werkelijkheid staan. Vandaag zijn dat Lieven Van Ael en Bianca Debaets. Mensen leren horen wat er te horen valt, daar gaat musicoloog Van Ael voor. Hoewel hij ervan overtuigd is dat elk muziekgenre iets te vertellen heeft, blijft jazz zijn grote liefde. Brussels CD&V-volkvertegenwoordiger Bianca Debaets mag tonen dat ze ook haar geraakt is door hedendaagse kunst en door religie.

De vrome kudde

Betekeningen *Ingezonden door Jos Bruyland*

Aalmoes: overreden paling

Aquarel: gevecht in een bad

Baai: watermassa omringd door hotels en restaurants

Bankgenie: een man die zijn geld sneller verdient dan zijn gezin het kan uitgeven

Bankier: persoon die je een lening kan toestaan als jij kunt bewijzen dat je er geen nodig hebt

Bedacht: naast bed nummer zeven

Cement: stof die pas hard wordt nadat een kind erover liep

Combinatie: land met veel politievoertuigen

Diplomaat: heer die tweemaal goed nadenkt voor hij niets zegt

Eileider: vooraanstaande kip

Ervaring: fout die we ons nog willen herinneren

Magazijnier: persoon die azijn lust

Scheidsrechter: iemand die de kost verdient met gefluit dat grotendeels afkomstig is van het publiek

Spijker: stuk metaal om op te mikken vóór men de hamer op de duim laat neerkomen

Voorstad: plaats waar de bouwondernemingen eerst alle bomen kappen en vervolgens de straten naar die bomen noemen

Vrijgezel: man die liever met een vrouw in zijn hoofd zit dan dat ze hem een arm geeft

reclamefilm	↓	hert	Europeaan	↓	lidwoord	↓	deel v.e. trap	↓	zwaardwalvis
platte-lands			vaartuig				kleur		
↳		↓	↓	5	rivier in Spanje	↳	↓		2
					water-vogel				
grote groep mensen	1						roem		
voorteken							bloem		
↳					leer v.h. helden-dicht	↳	↓		
regelmaat		vaalgeel	6					dop op een zuigfles	
		Europese rivier							
↳		↓			hond	4		↓	schrijfvloeistof
					spool				
plaats in Ierland	↳					voor-zetsel		Griekse letter	↳
sterke-drink								ont-kenning	↓
↳					weefsel	↓		↓	
					zangnoot				
Bijbelse man	↳						3	eiken-schors	↳
soort muziek									8
↳									
		7				kerel	↳		

Tijdschriften van 'De Puzzelaar' vindt u in de perswinkel.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: LICHTING

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven** · Vrome Kudde, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.